

Foranstaltning, der under de da forhaandenværende Forhold og i alt Fald som Overgangsled til en senere Ordning i den af Handelsstanden ønskede Retning kunde tilfredsstille de kommercielle Interesser.

I sit Svar erkendte Komiteen den velvillige Smøbekommen, som der fra Ministeriets Side heri laa over for Handelsstanden, men fraraadede i øvrigt paa det indstændigste et saadant Stridt, da man paa ingen Maade sølte sig bemyndiget til paa Handelsstandens Begne at slaa af paa dennes naturlige og berettigede Forbringere. Disse havde jo i Virkeligheden altid haft Oprettelsen af et Handelsministerium for Øje, og naar man desuagtet havde indskrænket sig til at andrage om et Handelsdirektorat, var det kun, fordi man mente heri at faa et Overgangsled til et saadant Ministerium. Fra alle Sider indenfor Handelsstanden havde man lagt afgørende Vægt paa den største Selvfændighed hos den Mand, hvem Ledelsen af et saadant Direktorat overdroges. Man var med andre Ord altid gaaet ud fra, at et Handelsdirektorat vilde blive udrustet med mindst lige saa stor Myndighed som de under Indenrigs- og Finansministeriet allerede bestaaende Generaldirektorater. Oppositionen syntes endelig i den senere Tid at have faaet Djet op for Nødvendigheden af at fremme de økonomiske Forholds Udvikling, og man søgte heri Haab om, at Forslaget om et Handelsdirektorat ikke tiere vilde blive afvist uden Drøftelse.

Ministeriet søjede atter med den største Beredvillighed Handelsstanden i dens Ønsker, og paa de derefter følgende 3 Finanslovforslag gentoges Forslaget om et Handelsdirektorat usforandret. Endnu i Foraaret 1890 saaldt der fra Ministerbønnen indtrængende Øringer til Folketingsflertallet om dog endelig at lade den hidtidige Modstand falde; men fra dets Side fastholdt man stadig, at skønt Sagen ikke saavne Sympati, burde den af Hensyn til den politiske Situation ikke have Lov til at nyde Fremme.

Hermed blev Sagen endelig opgivet fra Regeringens Side, idet de senere Forhandlinger om et Næringsdepartement fuldstændig fjernede sig fra de til Grund for Handelsdirektoratet liggende Tanker.

Herefter er der imidlertid stet tvende betydningsfulde Ting: der er oprettet et Landbrugsministerium, og Forsatningskonflikten er ved det saakaldte Forlig ført til en Afslutning, saaledes at den hidtilværende Strid mellem Ministerium og Folketing er afløst af regelmæssig Forhandling om økonomiske Reforme. Og herunder er det ovenikøbet fra alle Sider, ogsaa fra Oppositionens, erkendt, at det arbejdende Samfund under de nuværende vanskelige økonomiske Forhold har et fuldgjldigt Krav paa at blive støttet og lettet af Lovgivningsmagten.

Nu er det ganske vist naturligt, at denne Erkendelse i første Linie kommer Landbruget til Gode som vort Lands Hovederhverv. Erfaringen viser imidlertid noksom, at Landbrugets Interesser ere uadskillig sammenvævede med Handelens Trivsel, og navnlig for Udenrigshandelens Bedkommende bestaar der den fuldstændigste Solidaritet mellem de tvende Samfundsklasser. Under disse Omstændigheder tror Handelsstanden at turde gaa ud fra, at de væsentligste Hindringer, som hidtil have stillet sig i Vejen for dens Ønskers Opfyldelse, nu ere bortryddede af selve Tiden og Udviklingen. Da dernæst, som alt nævnt, Varetagelsen af Landbrugets Interesser i snævrere og mere speciel Forstand er stilt ud fra Indenrigsministeriet og samlede under en selvstændig Minister, saa er jo allerede dermed Vejen betraadt til en Omorganisation af Administrationen ud fra det nye og naturlige Standpunkt, Handelsstanden har Vren af først at have hævdet, nemlig de enkelte Erhvervsinteressers Varetagelse og Fremme.

Naar Handelsstanden derfor nu med større Haab end nogeninde tidligere gentager sit levende Ønske om den snarlige Oprettelse af et Handelsdirektorat, saa kan man i det hele og store ganske henholde sig til de Antydninger om et saadant Direktorat's naturlige Opgave, for hvis Fremsettelse i Mareses Lov der i det foregaaende er gjort Rede. Men der er jo iøvrigt lige op til den allersidste Tid Eksempler nok, som tydelig viser, hvilket Savn et saadant Departement vil kunne udfylde. Det maatte maaste i saa Henseende være tilladt at nævne det i Rigsdagssamlingerne 1895—96, 1896—97 og i Aar fremsatte Lovforslag om Handel med Gødnings- og Fødestoffer samt Sædetorn og Markfrø. Skønt dette Lovforslag direkte sigter paa en stor, betydningsfuld Handeleggren og i en Række Henseender influerer paa dennes Vilkaar, fremkom dog Forslaget i sin Tid, uden at nogen handelskyndig eller med